

- izobraževanjem vseh prizadetih,
- izdelavo kodeksov etike na vseh nivojih,
- izdelavo podrobnih organizacijskih predpisov in s stimulacijo.

Kaže, da bi nam bila najbližja kombinacija med izobraževanjem, izdelavo vsaj osnovnih kodeksov etike in vključevanjem v organizacijske akte. Kaj pa osebni zgledi? So nujni, saj je po naravi stvari etičen le posameznik!

Praksa pa bo kot vedno končni dokaz za uspešno uvajanje višjega kulturnega nivoja pri delu gozdarjev navznoter in navzven gozdarskega telesa.

VIRI

1. Mlinšek, D. 1989, Pra-gožd v naši krajini
2. GASPERŠIČ, F. 1995, Gozdnogospodarsko načrtovanje v sonaravnem ravnanju z gozdovi
3. SIEGWALD, G. 1993 PRO SILVA Kongress, Die Waldbewirtschaftung, Ethische Ueberlegungen zu einer Herausforderung unserer Zeit
4. PAGON, M., LOBNIKAR, B. revija ORGANIZACIJA št. 4 1996, Problem etičnega ravnanja managementa: socialno-psihološki in komunikološki vidiki
5. TAVČAR, M. revija ORGANIZACIJA št. 4 1994, Strokovno in etično odločanje v managementu – nabor vidikov in model za odločanje
6. VILA, A., revija ORGANIZACIJA št. 3 1995, Poslovodna etika

GDK: 9

Pogled na problematiko s strani delavca, zaposlenega v izvajalskem podjetju

Ignacij PIŠLAR*

Uvod

Razmeroma velika družina slovenskih gozdarskih strokovnjakov danes služi številnim gospodarjem. Še nikoli doslej tolikšnim. Vsak posamezen gospodar pa seveda zasleduje svoje lastne interese in ta družina, ki že prej ni bila kdo ve kako enotna, je poslej še toliko manj. Nekateri slovenski politiki so v preteklih nekaj letih v bitki za glasove iskali grešnega kozla. Našli so ga v gozdarjih. Slovensko gozdarstvo je vlogo grešnega kozla dobro odigralo, pri tem pa se je stroka žal tudi močno in preveč spolitizirala, kar vsekakor ni bilo primerno in ne stroki v korist in je še bolj oslabilo njene kohezijske sile. Nekaterih se je pri opazovanju degradacije stroke polastilo malodušje in njihova strokovna ustvarjalnost se je začela bližati ničli.

Na splošno torej velja, da je v slovenskem gozdarstvu interesov in raznih gozdarjev veliko in preveč. Pravo nasprotje

temu pa je naša gozdarska stroka, ki pa je edina, sama in samcata. Po drugi strani pa je tudi res, da nas v tem trenutku le ona lahko poenoti, homogenizira. Če se ji to ne bo posrečilo, grozijo slovenskemu gozdarstvu velika razhajanja in v končni konsekvenci kaos in morda še hujša degradacija. Morda edini možen in izvedljiv način tega poenotenja vidim v delovanju vseh gozdarskih strokovnjakov na podlagi gozdarske poklicne etike. Ta etika postavlja v ospredje kot glavni cilj delovanja strokovnjaka zavzeto delo, predanost, vestnost, poštenost, požrtvovalnost, skromnost in načelnost (povzeto po veterinarskem kodeksu). Tako pojmovanje strokovnega dela izloči mnoge druge vplive, obremenjenost, balast in poudari bistvo dela strokovnjaka neke stroke, ki vodi vse k istemu cilju, to je k blaginji gozda.

Osnovna načela profesionalne etike bodo zapisana v obliki kodeksa, pravil za obnašanje pravega strokovnjaka, in ta pravila bo treba upoštevati in se ravnati po njih. Vse to pa bo seveda uspelo le, če se bo bolj upoštevalo stroko, znanje in izkušnje.

* I.P., dipl. inž. gozd., Soško gozdno gospodarstvo Tolmin, Obrat Idrija, 5280 Idrija, Trg. Sv. Ahacija 2, SLO

Poklicna etika z vidika delavcev izvajalskega podjetja

Kar dve leti delam v izvajalskem podjetju (odkar obstaja), pa me je zanimal predvsem odnos med lastnikom gozda (v našem primeru je to država) in podjetjem, v katerem delam, ter odnos med izvajalskim podjetjem in gozdom, v katerem izvajamo sečnjo in spravilo lesa, obnovo, nego in varstvo gozdov ter gradimo in vzdržujemo gozdne poti in ceste. Izrednega pomena je tudi odnos med Zavodom za gozdove Slovenije in izvajalskim podjetjem. Zanimiv je še odnos med izvajalskim podjetjem in javnostjo, vendar pretežni del komunikacije z javnostjo in znanjci prevzema Zavod za gozdove Slovenije. Drugi odnosi z grafiko na g. Kirna za izvajalska podjetja niso bistveni. Kot laik na področju filozofije morale, etike, bom seveda lahko le zelo površno analiziral, oziroma obravnaval prej našteje odnose. Morda bolj po občutku, kot na primer: to je lepo, to je grdo, to je pošteno, to ni pošteno, to je ustvarjalno, to je uničujoče in podobno.

Pa poskusimo:

a) Odnos lastnikov gozda – izvajalsko podjetje – delavec. Tako lastnik gozda kot izvajalsko podjetje, ki bo po končanem lastninjenju gozdarska družba s povečanim mešanim kapitalom, bosta želela pridobiti nekaj zase. Lastnik bo hotel pridobiti nekaj rente iz koncesijske pogodbe, podjetje pa nekaj dobička iz poslovanja za svoje delničarje in za naložbe. Povečal se bo pritisk na učinkovitost dela. Zmanjševalo se bo število režijskih delavcev, zviševale se bodo norme delavcem v neposredni proizvodnji, zmanjševale se bodo pravice iz dela. Prišlo bo do preobremenjenosti delavcev in kot posledica tega do pogostejših nezgod, do invalidnosti. Postavlja se vprašanje, kako vzpostaviti donose, ki bodo sicer še omogočili določen dvig produktivnosti dela in ekonomičnosti poslovanja, ne bodo pa še povzročali preobremenjenosti, pogostih nezgod in invalidnosti. Take posledice bi torej izkazovale, da gre za nehuman, neetičen odnos do zaposlenih v izvajalskem podjetju, ki se bodo znašli med kladivom in nakovalom, med interesi lastnika gozda in lastnikom podjetja. Tu je seveda še sindikat in kolektivna pogodba, vendar v naši zgodnjekapitalistični družbi

sindikatu ne zaupam preveč. Bolj zaupam treznemu, poštenemu, visoko strokovnemu preudarku, koliko znašajo v določenih okoliščinah dejanski stroški dela.

b) Odnos izvajalskega podjetja, ki v gozdu opravlja sečnjo, spravilo lesa, obnovo, nego in varstvena dela ter gradi in vzdržuje gozdne prometnice, do gozda, kot živega organizma, do pomembne sestavine našega okolja. Moralni, etični vidik tega odnosa se v tem primeru nanaša izključno na način, kako se ta dela izvajajo. Obseg in lokacijo teh del namreč določa Zavod za gozdove Slovenije. Izvajalci, roko na srce, še vedno izvršimo nad gozdom tu in tam kakšno nasilje, kakšno surovost, posebno v težjih terenskih razmerah. Stanje pa se vendarle očitno izboljšuje. Utrjuje se zavest, da je gozd živ, občutljiv mehanizem, ne pa poligon za doseganje visokih učinkov, brez ozira na škodo, ki bi nastala. Povem še, da je dr. Kordiš na Idrijskem po vojni v zelo težkih razmerah striktno zahteval maksimalno varovanje pomladka in dosleden gozdni red. Nekdanje Avstroogrška pa je sploh imela red vsepovsod, tudi v gozdu. V letih hitrega, celo malo prehitrega dviga produktivnosti v pridobivanju lesa in hitrega znižanja števila gozdnih delavcev, se je na te stvari res malo pozabilo. Zdaj pa obziren odnos do gozda pri gozdnih opravilih ponovno stopa v ospredje, s tem pa se vrača bolj etičen odnos do gozda kot dela žive narave. Razlika je le v tem, da je bil nekdaj ta odnos osnovan na strahu in avtoriteti, danes pa bolj na osveščenosti delavstva.

Tu bi dodal še eno pomembno stvar. Včasih se od izvajalskega podjetja zahteva nemogoče, na primer posek debelih, starih dreves v letvenjaku ali mlajšem drogovnjaku, ki naj bi se izvedel brez vsakršne škode, po končani sečnji pa se pokaže s prstom na izvajalce, češ kaj ste naredili. To ni moralno. Vnaprej povem, čudežev ne znamo delati. Škodo v mladem sestoju je zagrešil tisti, ki je odlašal z odkazilom. Stalno se namreč kontrolira kakovost opravljenih del v gozdu, merila za prevzem so stroga. Pa se vprašajmo, kdo kontrolira kvaliteto odkazil? Ali smo prepričani v to, da se pri odkazilu drevja ne dela nobenih napak? Kdo bo prevzemal in odobral odkazila?

c) Odnos med Zavodom za gozdove Slovenije in izvajalskim podjetjem je tudi

zelo pomemben, in to z vidika etike med-človeških odnosov. Tu gre predvsem za medsebojne odnose strokovnih delavcev obeh organizacij. Globoko sem prepričan, da bi ob upoštevanju pravil profesionalne etike in ob zadostni strokovnosti delavcev ne smelo prihajati do konfliktnih situacij med obeh skupinama strokovnjakov. Del napetosti, ki so nastale po uvedbi nove organizacije, pripisujemo novemu načinu dela. Vsako delo v gozdu pač mora biti naročeno, izvedeno in prevzeto. Kolikor ni opravljeno v zadostnem obsegu ali kakovosti, pač ne more biti prevzeto. Razume se, da povsem idealno delo ne more biti opravljeno, ali pa bi le-to zahtevalo nesmiselno visoke stroške. Izogibajmo se piko-lovstvu. Presoje, da pač ni idealno izvedenih del, da pa so dobro opravljena, bi morali biti sposobni strokovni delavci obeh organizacij. Sčasoma se bomo privadili na neki standard kakovosti opravljenih del in kaj hitro se bo potem ugotovilo, ali je delo opravljeno primerno ali ne. To seveda ne gre brez določene stopnje zaupanja, brez dovolj strokovnosti in brez primernih medsebojnih odnosov.

Trdim, da je najslabša varianta nezau-

panje in prepir, uničeni medsebojni odnosi. Vedno je treba imeti pred očmi, da bomo v bistvu strokovnjaki iste stroke in da imamo pred seboj isti cilj – dobrobit gozda. To bo najbrž ena izmed nujnosti prihodnjega gozdarskega strokovnega kodeksa. Pravično in moralno bi tudi bilo, da bi veljali enaki kriteriji za vse izvajalce del v gozdu. Tako za izvajalska podjetja kot za druge subjekte, ki delajo v zasebnih gozdovih, naj torej veljajo enaki kriteriji strogosti.

d) Odnos med izvajalskim podjetjem in javnostjo. Javnost veliko bolj komunicira z Zavodom za gozdove. Ob izvajalska podjetja bi se javnost utegnila spotakniti ob očitnem malomarnem delu v gozdu ali ob zaporah prometa na javnih cestah zaradi splošno znane nestrpnosti voznikov.

Ob zaključku mojega prispevka še eno nekoliko provokativno vprašanje. Pri montaži žičnega žerjava smo prisiljeni zasekati drevo, izbranca, pač najlepše drevo v bližnji okolici, z namenom, da bi sidro nosilke bilo varnejše. Obstaja tudi druga varianta, drevo ostane nepoškodovano, montaža je bolj improvizirana, nevarnost nezgode pa je večja. Kaj storiti?

GDK: 9

Pomen kodeksa gozdarske etike za gozdarje

Katarina GROZNIK*

Gozdarjem je zaupana skrb za gozdove. Skrb za ohranitev in razvoj gozdov zagotavlja zadovoljevanje številnih potreb ljudi danes in jutri. Gozd kot obnovljiv naravni vir in dom številnih rastlinskih in živalskih vrst je dragocena dediščina za prihodnje rodove. Za dobro delo z gozdovi je pomembno poznavanje zakonitosti o življenju gozda. Življenje gozda pa je zapleteno, zato je obstoječe znanje o delovanju gozdnih ekosistemov kljub bogati gozdarski tradiciji in mnogim raziskavam razmeroma skromno. Spreminja se tudi odnos ljudi do

gozda; pogledi na vlogo gozdov, neposredni in posredni vplivi na gozdove. Skrb za gozdove je zato zahtevna in odgovorna naloga. Kodeks gozdarske poklicne etike je res le popis kos papirja, ki ne more prinesiti hitrih rešitev za kopico sedanjih in prihodnjih problemov pri delu z gozdovi. S skupnim priznanjem določenih načel in s prizadevanjem za njihovo vsakodnevno izvajanje pa je ta kos papirja lahko zelo dragocen.

Gozdarska etika obravnava pravila ravnanja v gozdarskem poklicu. Etičnost in neetičnost gozdarjev se kaže v njihovem odnosu do gozda in do ljudi. Ne gre za dve strogo ločeni ali hierarhično različni področji, temveč za tesno in neločljivo pove-

* K.G., dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, 1000 Ljubljana, Večna pot 2, SLO